

©Popi13485, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

JEAN TARDIEU

(1903 - 1995)

CEEAA CE PLEACĂ ȘI VINE

De unde vine (încet) ceea ce vine?
De unde se ivește ceea ce se înalță?
De unde iese cu repeziciune ceea ce vrea, ceea ce vrea să fie și vrea să fie vizibil?
Asist-nu știu-la cine vede pe cine,
cine vede, cine e văzut, cine mârâie, cine tace,
cine rămâne, cine se risipise,
strălucește pe aici, se stinge dincolo.

Ceea ce vrea să fie -
sunt eu acela care nu mai sunt?

Ceea ce este ținut nu este auzit.
Ceea ce trebuia să vină nu a venit.
Atât de puțin lucru-nu e nimic.
Dar umbra și lumina (pe care le cunosc bine)
se rotesc una în jurul celeilalte,
formând privirii atâtea obiecte pline,
de exemplu tăcerea unei plante,
de exemplu greutatea unei pietre,
sau o simplă mișcare
ce merge, se îndepărtează, revine,
în timp ce eu stau în picioare.

Uneori merg și nu spun nimic.

din volumul: *L'Accent grave et l'accent aigu*, éditions Gallimard, Paris 1986

AVENTURĂ

A fost oare ieri sau într-un timp îndepărtat?
Vibrația aerului, abia dacă se auzea (era strigătul ciocârliei invizibile).
Eram singur, locuit de o mulțime mută în care răbufnea mânia zilelor rele.
În această întinsă câmpie, curgea poate un râu, iar dincolo se albăstreau munții, dar nu-i vedeam.
Reflexul păcatului meu, identic cu bucuria mea, se scufunda în întunericul gol.
Trecuse cineva, sau ceva — „Cine e acolo?” — întrebai.
Nimeni nu răspunse.
Dar o frunză căzu
și cortina se întredeschise
asupra liniștitului abis al zilelor mele.

din volumul „*Formeries*” éditions Gallimard, Paris 1976

LA CONDIȚIONAL

Dacă aș ști să scriu, aș ști și să desenez
Dacă aș avea un pahar cu apă, l-aș face să înghețe
și l-aș păstra sub sticlă
Și dacă mi s-ar da un boț de unt, eu l-aș face
să curgă în bronz
Dacă aș avea trei mâini, n-aș ști unde
să dau cu capul
Dacă penele s-ar ridica în zbor și dacă zăpada s-ar topi și dacă privirile s-ar pierde
le-aș pune plumb în aripi
Dacă aș merge mereu drept înaintea mea
în loc să fac ocolul globului
aș merge până la Sirius și dincolo
Dacă aș mânca prea multe cartofi
i-aș face să încolțească pe cadavrul meu
Dacă aș ieși pe ușă
m-aș întoarce pe geam
Dacă aș înghiți un sabru
aș cere un bol mare de Roșu
Dacă aș avea o mână plină de cuie le-aș bate înfipite în palma mea
stângă cu mâna dreaptă și invers
Dacă aș pleca fără să mă întorc, m-aș pierde curând din vedere.

din volumul *Monsieur Monsieur* éditions Gallimard, Paris 1951

LAMENTOUL VERBULUI A FI

Voi fi nu voi mai fi voi fi această pietricică tu vei fi eu
eu voi fi nu voi mai fi
tu vei fi această pietricică

Când tu vei fi această pietricică e de-acum ca și cum n-ai mai fi
eu am pierdut tu ai pierdut anticipat.
Sunt deja această piatră năruită care nu aude, nu vede,
care nu mai mișcă.

Curând ieri, mâine chiar imediat
sunt deja am fost voi fi
acest obiect găsit inert uitat
sub dărâmături sau în foc sau în iarba rece
ori în băltoaca de apă, piatră poroasă
care simulează un murmur sau fluieră și apoi tăce.
Prin apă prin umbră și prin soarele submerse
obiect fără ochi fără buze negru pe alb
(ochiul pe jumătate închis ca să rădă
sau un singur dinte ca să sperie).
eu am fost voi fi sunt deja
piatra solitară uitată acolo
cuvântul singurul fără sfârșit mereu același reluat la nesfârșit.

din volumul: Jean Tardieu, *Comme ceci comme cela*, éditions Gallimard, Paris 1979, p. 45-46

NOCTURNĂ

Aici se deschide o lume nouă
dezvăluită de sfârșitul zilei
Timpul se răstoarnă
Ascult
Îmi rețin respirația.

Un ultim răspuns
O scânteie palidă
Un secret făgăduit și ținut

Cuvintele
un roi de astre
O pană o frunză
Noaptea se luminează în centru

În centru e izvorul tuturor culorilor
În centru e viitorul îndelung copt sub cenușă
În centru e iubirea mea pentru această lume
Bucuria mea, speranța mea invincibilă și trădată.
Voi merge să mor în iadul meu
Voi sfâșia relicvele mizeriei
Voi elibera ce e nemișcat
Îmi voi pierde copiii transparență
Voi sfărâma secretele durerii
Voi da la o parte draperiile teatrului morții.
Uită
Memorie
Rostogolește miraculosul torent al puterii ca zorii să vină
pleacă revino ca vârtejurile să treacă
Tăcerea e un tunet îndepărtat
Orice înfrângere e triumful meu

din volumul *Comme ceci, comme cela*, éditions Gallimard, Paris 1979

JEAN TARDIEU (1903–1995) poet, dramaturg și artist francez, recunoscut pentru originalitatea și profunzimea operei sale. Poezia lui Tardieu se remarcă printr-o combinație de simplitate aparentă și profunzime filozofică, adesea abordând teme precum identitatea, timpul, absurdul existenței și limitele limbajului.

Versurile sale sunt marcate de un ton jucăuș, uneori ironic, dar și de o melancolie subtilă, reflectând o anxietate existențială și o căutare continuă a sensului. Tardieu a explorat limitele comunicării poetice, punând sub semnul întrebării capacitatea cuvântului de a exprima adevărul sau realitatea, ceea ce îl apropie de estetica teatrului absurdului, alături de autori precum Beckett și Ionesco.

A debutat în poezie în anii '20, publicând în reviste prestigioase, iar în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost activ în Rezistența literară, colaborând cu nume mari ale literaturii franceze. După război, a avut o carieră importantă în radio și a contribuit la dezvoltarea teatrului radiofonic și a teatrului absurdului.

Jean Tardieu este considerat un inovator al poeziei și teatrului francez de secol XX, opera sa fiind tradusă și apreciată internațional.

Opera sa a lăsat o amprentă puternică asupra modului în care poezia poate explora limitele limbajului și poate reflecta asupra condiției umane, rămânând relevant pentru cititorii contemporani.

Traducere și prezentare: EUGEN D. POPIN